

Hrvatska rosa

Časopis Hrvata u Slovačkej

Broj 3 • 2023.

Zbor PAX ET BONUM
pod vodstvom Iva Šeparovića pratio
7. 10. 2023 svetačnu sv. misu u Katedrali
sv. Martina u Bratislavi

Festival Dobrodošli u Bratislavy

HRVATSKA ROSA

Číslo | Broj 3/2023

Vydáva | Izdava: Chorvátsky kultúrny zväz na Slovensku, člen Chorvátskeho svetového kongresu

IČO 17 327 741 | Hrvatski kulturni savez u Slovačkoj, član Hrvatskog svjetskog kongresa

Adresa redakcie: Hrvatska rosa, Istrijská 68, 841 07 Bratislava-Devínska Nová Ves

Tel.: +421-2-6476 1682, Fax: +421-2-6476 1496

E-mail: jdanicova@gmail.com, www.slovhrvat.sk

Šéfredaktorka: Ing. Jozefína Daničová

Redakčná rada: Mária Broszová, Ing. Jozefína Daničová, Ing. Alena Hrzičová,

Ing. Radoslav Jankovič, RNDr. Ján Máasz

Layout: Mgr. Art. Mária Čorejová

Tlač: Kníhtlač Gerthofer

Vychádza štvrťročne (marec, jún, september, december)

Realizované s finančnou podporou Fondu na podporu kultúry národnostných menšín.

Registračné číslo: 2837/2002, ISSN 1336-1856

Distribuuje: Chorvátsky kultúrny zväz na Slovensku a chorvátske kultúrne spolky

Ročník XXII. EV 3167/09

Središnji državni ured
za Hrvate izvan Republike
Hrvatske

SADRŽAJ

Strana 4
Druga sjednica trećeg saziva Savjeta
Vlade Republike Hrvatske

Strana 5
11. Festival Dobrodošli

Strana 18
Okrugle obljetnice
u Devinskom Novom Selu

Dragi čitatelji.....	3
Druga sjednica trećeg saziva Savjeta Vlade Republike Hrvatske za Hrvate izvan Republike Hrvatske.....	4
11. Festival Dobrodošli.....	5
Po staza naših starih 2023.....	8
Hodočašće u Mariance.....	9
„Rosica“ i „Pax et Bonum“ na 100. obljetnici hodočašća Gradišćanskih Hrvata kod Mariazella.....	10
Hrvatski folklorni večer u Hrvatskom Grobu.....	12
Ljetna škola hrvatskog folklor.....	14
Ženska klapa ROŽICA pjevala je u Záhorskoj Bystrici.....	16
V. Hrvatske svjetske igre 2023. u Zagrebu.....	17
Okrugle obljetnice u Devinskom Novom Selu.....	18
Nešto o našoj prirodi. Mravinjaki u Čunovu.....	20
Vijesti iz Hrvatske.....	22

tavio je neizbrisiv duhovni trag u tamošnjoj Katoličkoj crkvi. Upravo su njegove metode i način organizacije pomogle Crkvi da preživi nasilnu ateizaciju tijekom godina komunističkog režima. Krajem 1944. Poglajen se s nekoliko svojih suradnika pridružio slovačkim partizanima nakon što je shvatio da je Gestapo razotkrio njegov identitet. I tamo, u partizanima, evangelizirao je i širio Božju Riječ, ipak pazeći da ne otkriju da je svećenik. Nakon svršetka rata odlučio je putovati u Moskvu i sam se osvjedočiti u način na koji sovjetski režim funkcionira. To putovanje dogodilo se u svibnju 1945., a njegove točne okolnosti dosta su nejasne. Ono što se zna jest da je putovao uz pristanak sovjetskih dužnosnika. Njegove nade o mogućem dijalogu sa sovjetskim vođama (navodno se želio susresti i razgovarati sa samim Staljinom) potpuno se nestale već dok je došao do Lvova i tamo se osvjedočio u progon nad grkokatoličkom i katoličkom crkvom koju su komunisti već započeli.

U Slovačku se vratio krajem srpnja 1945., a nedugo kasnije otputovao je u Rim i tamo imao privatnu audijenciju kod pape Pia XII. U prosincu 1945. Poglajen (Kolaković) dolazi u Prag i nastavlja sa svojim „podzemnim“ evangelizatorskim aktivnostima u cijeloj Čehoslovačkoj. Međutim, komunistička policija počinje se intenzivnije zanimati za njega. Uhićen je zajedno s još nekoliko članova „Obitelji“ u siječnju 1946. te je završio u istražnom zatvoru gdje je, kako je opisao u „Božjem podzemlju“ bio mučen. Po ustaljenom komunističkom obrascu bio je optužen, kao i njegovi suradnici, za „protudržavnu zavjeru“. U zatvoru je proveo nekih pola godine, a naposljetku je ipak sud donio oslobađajuću presudu, navodno nakon intervencije nekih zapadnih diplomata u Pragu.

Poglajen je shvatio kako su njegove daljnje aktivnosti u Čehoslovačkoj onemogućene i prebacuje se u Belgiju. Od toga trenutka, dakle od kolovoza 1946. pa do smrti

u Parizu 1990., o njegovom djelovanju ne zna se previše. Ovaj isusovački redovnik iz Hrvatske ima životni put barem jednako fascinantan i uzbudljiv kao onaj osnivača njegova reda, svetog Ignacija Loyole. Uvijek je bio na mjestima gdje se stvarala povijest čovječanstva i u pokušavao unijeti u njih svjetlo Božje Riječi, spajajući kontemplaciju i akciju baš onako kako je naučavao sv. Ignacije. O životu i djelu Stjepana Tomislava Poglajena nije se puno znalo, a pogotovo pisalo u njegovoj domovini Hrvatskoj. Intenzivnije se problematikom njegovog lika i djela pristupilo povodom 100. obljetnice rođenja. Stota obljetnica rođenja doista je bila prigoda da se hrvatska javnost sjeti zaboravljenog velikana svjetskog formata koji se herojski borio protiv svih triju totalitarizama – fašizma, nacizma i komunizma.

TONI MILANOVIĆ

DRAGI ČITATELJI,

ovogodišnja ljetna sezona je gotova. Za mnoge od nas to je, odnosno oduvijek je bilo, razdoblje odmora u kojem smo nastojali skupiti što više nove snage potrebne za uspješan završetak kalendarske godine. Mnogi od vas se pitaju "je li i ove godine bilo tako?". Što se vremena tiče, možda je za mnoge koji vole sunčane dane i vruću vodu u bazenima i jezerima tako i bilo. No vrtlari, s obzirom na rane proljetne mrazove i naknadne nagle promjene vremena koje su za posljednicu imale slab urod, nisu bili baš zadovoljni. Rješenje imamo, moramo se prilagoditi. U tom kontekstu, međutim, ne mogu a ne spomenuti aktualnu društvenu klimu, iznimno jako obilježenu parlamentarnim izborima koji se približavaju. No, tu je ponekad vrlo teško govoriti o prilagodbi. Ovo obraćanje Vama, dragi čitatelji, pišem samo nekoliko dana prije odlučujućih izbora, u kojima će cijela naša država, uključujući sve nas, izabrati novi smjer, novu

budućnost. Nadajmo se da će ta budućnost koja nas čeka, biti mirna i divna, a prije svega takva kakvu ćemo imati prilike sami stvarati. O tome ćemo možda više govoriti u sljedećem broju.

U ovom broju donosimo vam retrospektivne poglede na neke zanimljive, a za mnoge svakako inspirativne osvrte na događanja organizirana od strane pojedinih hrvatskih društava, plesnih i pjevačkih ansambala, ali pratit ćemo i pojedince i to, kako kod nas u Slovačkoj, tako i u inozemstvu. Kao i uvijek, dominantno mjesto u našem časopisu imaju aktivnosti Hrvatskog kulturnog saveza u Slovačkoj. Takva događanja ljeti uključuju tradicionalni festival „Dobrodošli u Bratislavu“ koji svake godine u našem glavnom gradu ima veliki uspjeh. Hviezdoslavovim trgom u Bratislavi je i ove godine dominirao hrvatski jezik, pjesma i ples, što je privuklo veliki broj domaćih i stranih gledatel-

ja. Ovogodišnji festival obogaćen je projektom „Po staza naših starih“. Više o tome možete pročitati u članku glavnog organizatora Radoslava Jankovića.

I u ovom broju Vam, dragi čitatelji, preporučamo naše stalne rubrike koje nastaju na temelju autentičnih životnih priča njihovih autora, ali i opise raznih prirodnih i arhitektonskih zanimljivosti, s kojima se svi susrećemo u svojoj okolici.

Sigurno ćete s interesom pročitati i članak o uspjesima međunarodnog pjevačkog zbora Pax et Bonum, čiji su dio i članovi novoselskog ansambla Rosica, i to u Austriji povodom 100. obljetnice tradicionalnog hodočašća Hrvata u Mariazell (Celje) koje se održalo u kolovozu 2023. godine pod pokroviteljstvom mons. Egidija Živkovića, biskupa željezanske biskupije.

JOZEFÍNA DANIČOVÁ

DRUGA SJEDNICA TREĆEG SAZIVA SAVJETA VLADE REPUBLIKE HRVATSKE ZA HRVATE IZVAN REPUBLIKE HRVATSKE

U Cavtatu u Hrvatskoj se je bila održala od 27. lipnja do 30. lipnja 2023. druga sjednica trećeg saziva Savjeta Vlade Republike Hrvatske za Hrvate izvan Republike Hrvatske.

Sjednica je bila fokusirana na ključne aktualne teme vezane za odnose Republike Hrvatske s Hrvatima koji žive izvan Republike Hrvatske. U sjednici je nazočnih 55 predstavnika organizacija i institucija Hrvata iz cijeloga svijeta, koji su angažirani u očuvanju i razvitku hrvatskoga identiteta, aktivni u radu svojih zajednica i koji svojim radom i djelovanjem daju doprinos u unapređenju odnosa s hrvatskom domovinom. Našu hrvatsku narodnu grupu iz Slovačke je na sjednici zastupao Radoslav Janković, predsjednik Hrvatskoga kulturnoga saveza u Slovačkoj.

Na sjednici je se govorilo o razvitku suradnje u razni grana ljudske djelatnosti od obrazovanja i kulture do gospodarskih temov, za izazove

povratka i useljavanja u Republiku Hrvatsku s nizom poticajnih demografskih mjera, dalje o globalnoj prepoznatljivosti Hrvatske kao i o vanjskopolitičkom položaju Republike Hrvatske i uplivom ovoga svega na Hrvate koji žive izvan Republike Hrvatske. Nadalje je se razgovaralo o perspektiva vezanih uz položaj Hrvata u Bosni i Hercegovini kao i o položaju hrvatske nacionalne manjine koja živi u dvanaest država Srednje i Jugoistočne Europe ter o tematici koja se tiče iseljništva u europski i prekomorski država u koji živi hrvatsko iseljništvo.

Nazočni na sjednici su bili i mnogobrojni zastupnici državnih institucija Republike Hrvatske i kulturnih i obrazovnih tijelov iz Hrvatske. Sjednicu Savjeta u Cavtatu je pozdravio i govor održao predsjednik Vlade RH Andrej Plenković, koji se je bio obratio se videovezom članom druge sjednice trećeg saziva Savjeta Vlade Republike Hrvatske za Hrvate izvan Re-

publike Hrvatske. Zahvalio je svim Hrvatima izvan Hrvatske na lobiranju za ulazak Hrvatske u dublje integracije Europske unije, Schengen i europa područje. Naglasio je da je hrvatskoj Vladi posebno važna suradnja sa svim Hrvatima izvan domovine ter će njim, kao i dosad, pružati snažnu potporu. Najavio je i novi prijedlog Zakona o hrvatskom jeziku, koji uskoro ide u javno savjetovanje. I iz ovih riječi je vidljivo, da Republika Hrvatska se trudi da pomaže i nam Hrvatima i Hrvatima u Slovačkoj, da očuvamo i razvijamo našu hrvatsku kulturu, folklor, jezik i književnost u Slovačkoj.

I nazočnost zastupnika naše stare hrvatske zajednice na ovom sazivu pokazuje vrijednost i poštovanje, koje daje Republika Hrvatska i našoj malobrojnoj hrvatskoj zajednici u Slovačkoj, za pripada Vladi Republike Hrvatske i drugim institucijama u Republici Hrvatskoj velika hvala.

RADOSLAV JANKOVIĆ

11. FESTIVAL DOBRODOŠLI

Jedna od jur tradicionalnih priredaba, i to Festival Dobrodošli u Požunu/Bratislavi je i u ovom ljetu 2023. bio jedan od vrhunecov za hrvatski folklor i kulturu u Slovačkoj. Subotu 15. srpnja je isto kao deset ljet prije bio centar grada Bratislave i Trg P. O. Hviezdoslava pun hrvatskoga jezika, hrvatskih jačak i pjesmov i Hrvatic ter Hrvatov u narodnoj nošnji. 11. Festival Dobrodošli, koji se tradicionalno održava pod pokroviteljstvom Veleposlanstva Republike Hrvatske u Bratislavi je bio i malo veći i bogatiji nego u prošli ljeti. Glavni uzrok toga je bila činjenica, da u ovom ljetu svečujemo 490. obljetnicu dolazka gradišćanskih Hrvatov u srednju Europu, kada do danas njihovi potomci žive. U ljetu 1533. su potvrđeno došli prvi Hrvati i Hrvatice i u naše područje, i tako u glavnom zbog toga još danas živimo u ovi naši hrvatski seli u Slovačkoj, Austriji, Madjarskoj i Češ-

Popodne počelo svečanom povorkom svih nastupajućih s kolicima i konjima ulicama grada

koj. Za ovaj jubilej je na ljetosnji festival opet dolazila u okviru svoga putovanja prik Hrvatske, Austrije, Mađarske i Slovačke i ekipa „Po staza naših starih 2023“.

Hrvatsko popodne u gradu se je bilo počelo sa svečanom povorkom svih nastupajućih u narodni nošnja s koli i konji. Po povorki je slijedio kulturni program festivala, koga su bili svečano otvorili Aleksandar Heina, veleposlanik RH u Slovačkoj i Radoslav Janković, predsjednik HKS u Slovačkoj. Programom je vodila Maria Hanny. Na programu su se bila predstavila i nastupala hrvatska folklorna i umjetnička društva, i to: KUD „Lipa“ Lipovljani (HR), KUD „Moslavina“ Kutina (HR), diča fol-

klorna grupa „Ljuljanka“ Hrvatski Jandrof (SK), pjevački ansambl „Rosica“ Devinsko Novo Selo (SK), Tamburaški orkestar „Konjic“ Čunovo i Hrv. Jandrof (SK) i ekipa „Po staza naših starih 2023“ (H, HR, AT, BiH, SK, CZ).

Veliki broj grupov jur sam po sebi pokazuje, da je bilo hrvatske kulture, jačak i jezika za čuti ne samo koliko je ki kanio, ali i na različite načine. Tako je svaki mogao dočekati, pak i poslušati ter gledati hrvatski folklor, ples i pjevanje kako je njemu najdraže i najlipše. Bilo je za viditi i čuti sve moguće narodne jačke, pjesme i plese, ke su poznate od našeha sjevera iz okolice Požona/Bratislave čar do samoga juga „Lijepe naše“ Hrvatske.

Zaistinu bogati, zanimljivi i šaroliki hrvatski program festivala je morao poveseliti sve, ki su si bili našli vrime, da dojdou na ov 11. Festival Dobrodošli. Publika je bila isto kao svako ljeto šarolika nisu to bili samo Hrvati i Hrvatice, ali i ostali građani i turisti, kih je bilo kao svako ljeto puni trg. Festival Dobrodošli je jur postao poznatom i značajnom priredbom i sastavni dio prezentacije hrvatske kulture i folkloru u Slovačkoj, i tako se jur danas moreme veseliti na drugo ljeto na jur 12. Festival Dobrodošli u Požonu/Bratislavi.

RADOSLAV JANKOVIĆ

Program su otvorili Aleksandar Heina, veleposlanik RH u Bratislavi zajedno s Radoslavom Jankovićom, predsjednikom HKS u Slovačkoj

Diča folklorna grupa Ljuljanka, Hrvatski Jandrof

KUD Lipa, Lipovljani, Hrvatska

KUD Moslavina, Kutina, Hrvatska

Ansambl Rosica, Devinsko Novo Selo

Tamburaški orkestar Konjic, Čunovo i Hrvatski Jandrof

PO STAZA NAŠIH STARIH 2023

Ljetos je opet krenula kao svako drugo ljetos sa svojom karavanom ekipa „Po staza naših starih 2023“. U ljetu svečevanja 490. obljetnice dolazka gradišćanskih Hrvata u sridnju Europu, kade do danas njihovi potomci žive je ovo bilo sasvim razumljivo. Njihovo jur šesto putovanje iz Hrvatske, Bosne i Hercegovine prik Austrije, Madjarske, Slovačke i Češke su u ovom jubilarnom ljetu počeli 7.7.2023. u gradu Udvena (HR) isto kao njihovo prvo putovanje u ljetu 2013. Grupa mladih folklorošev i tamburašev prate na s koli i konji pod peljanjem Franja Pajriča iz Koljnofa (H) se svake dvi ljeta na ov način javno spominje dolazka Hrvata u područje kade još danas živimo.

Grupa u koj su zastupani Hrvati i Hrvatice iz Hrvatske, Bosne i Hercegovine, Madjarske, Austrije, Slovačke i Češke putuje ovako dva tajedne pri jur prije spomenutih državov i u pojedini gradi i seli prezentira hrvatske nošnje, kulturu i folklor. U ovom ljetu su tako u Slovačkoj bili pohodili grad Požon (Bratislavu, 15.7.2023) i selo Suha nad Parnom (Suchá nad Parnou, 16.7.2023). U Požonu su se bili kao u prošlosti u njihovu povorku priključili i folklorne grupe, ke su bile nastupale na 11. Festivalu Dobrodošli.

Nedilju 16.7.2023 je njihovo putovanje i karavana završila u selu Suha nad Parnom (Suchá nad Parnou). U Suhoj nad Parnom su dopodne oblikovali skupa s folklornom skupinom „Chorvatanka“ iz Hrvatskoga Groba hrvatsku sv. mašu. Skupno su poslje toga zajedno bili i u povorki kroz ovo prije hrvatsko selo. Cijela priredba

Povorka kroz bivše hrvatsko selo Suchá nad Parnou

Folklorna skupina Chorvatanka iz Hrvatskoga Groba oblikovala je v seli sv. misu

se je bila završila s kulturnim programom, kade su bile nastupale ove dvi hrvatske folklorne grupe. Na zadnje triba zahvaliti i općini Suha nad Parnom/Suchá nad Parnou, prez ke pomoći nije bilo moguće ov prekogranični projekt u njihovom selu na ov lip način završiti. Vjerujemo da ćemo se svi zajedno u ovoj priredbi viditi opet za dvi ljeta i u Požonu/Bratislavi i seli Slovačkoj.

RADOSLAV JANKOVIĆ

HODOČAŠĆE U MARIANCE

Ljetos smo hodočastili u Mariance nedilju šestoga kolovoza. To je normalan termin za ovo shodišće. Prva nedilja u kolovozu/augustu. To je i zajedno početak serie velikih marijanskih svečanosti – Velike maše (Unebozeće Blažene Divice Marije), imena Marijina, Male maše (narodjenje Blažene Divice Marije) i svetak Žalosne Divice Marie, ki je u Slovačkoj državni svetak. To su sve blagdani ke naš narod jako poštuje i svečuje. Izvan toga je u posljednju nedilju u kolovozu najveće hodočašće Gradišćanskih Hrvata u štajerskom Maria Zell-u. Sigurno je to namjerno izibran termin okružen imenovanimi marijanskimi svetki. Tako je naše malo shodišće, mogli bi reć, početak ili prvak u ovoj seriji marijanskih događajev.

Mašu je predvodio velečasni mons. Tome Krojer iz Beča, koncelebrirari su velečasni Branko Kornfeind i Jonči Karall.

Hodočašće je završila kratka tradicionalna agapa uz lijepo sunce, onda zakratko se nebo zatvorilo i počela je ponovo padati kiša

Na razliku od „normala“ nam vremenska prognoza ove godine nije godila. Meteorološka služba izvjestila je jako promjenljivo vreme i kišu. Gospodin Branko, kot garant ovoga shodišća me je zvao već u subotu s pitanjem kako ćemo ovo sve obaviti bez toga, dabi se smočili. I pravo da sve pošteno ispunimo kako mora bit, po staroj navadi, s agapom i zabavom. Ja nisam mogao drugo reć, nek toliko, da je sve u Božji ruka i vidit ćemo na mjestu ča i kako ćemo. Tako je i do toga došlo. Kad smo se okupili da počnemo Križni put padala je kiša i nije bilo moguće, da se Križni put obavi vani. Onda smo se pridružili mjesnim vjernikom, ki su počeli pobožnost prvoga petka u misecu i molili su

litaniju i kronicu Božjega milosrdja. Oni su bili jako presenećeni ar se je crikva napunila s hodočasnik i postala je skoro premala. Nakon ove pobožnosti smo mi nastavili našom hodočasnom mašom. Mašu je predvodio prvi put velečasni Monsignore Tome Krojer, dugoljetni organizator hrvatskih shodišćev i dušobrižnik Hrvatov u Beču. Uz njega su koncelebrirali, nam svim dobro poznati, velečasni Branko Kornfeind i Jonči Karall. Svetu mašu su muzikalno pratili tamburaši iz Novoga Sela, ov put pojačani dvimi Jankovići (Radoslav i Tomislav) iz Hrvatskoga Jandrofa. Na orgulja je bio Jive Maász.

Kad smo iz crikve došli van, nisamo hteli vjerovat, svitilo je sunce!

Sve grupe hodočasnikov, ki su išli u rizik i donesli kao obično sve stvari za agapu, raspakirali su je i tako je mogla početi tradicionalna agapa uz poznate tamburaške melodije. Kad smo pak zajačili „dnevni posao je dovršen“ opet se je nebo zatvorilo i počela je padati jaka kiša. Kad sam pogledao na ure vidio sam, da je Gospodin Bog, točno na jednu uru otvorio nebesa i mogli bi reć, da se je dogodilo malo čudo, ko nijedan od nas već nije čekao. Hodočašće s agapom je uspješno završilo i svi smo sa zadovoljnošću, puni dojmoveva, mogli otprimit Božji blagoslov svojim bližnjim u svoj dom.

JIVE MAÁSZ

„ROSICA“ I „PAX ET BONUM“ NA 100. OBLJETNICI HODOČAŠĆA GRADIŠĆANSKIH HRVATA KOD MARIAZELLA

„Došli jesmo lipi čas, Marija pred Tvoj obraz,
i pred Sinka Jezusa, koga držiš na ruka
Marija, Mat Celjanska.“

Glavni celebrant sv. mise bio je biskup mons. Egidije Živković, koncelebrant varaždinski biskup Bože Radoš i superior Dr. Michael Staberl, upravitelj župe Mariazell

Uspomena
Novosielcov iz Slovačke
na hodočašće u austrijanski
Mariazell

Riječima ove poznate pjesme već 100 godina započinju gradišćanski Hrvati krajem kolovoza svoje hodočašće u austrijanski Mariazell. I ove je godine železjanski biskup mons. Egidije Živković pozvao sve vjernike iz Gradišća, Beča, Jurske i Sambotelske biskupije te Požunske nadbiskupije na svečano hodočašće u ovo poznato hodočasničko mjesto. Na svečanoj sv. misi u hodočasničkoj katedrali, njegov prvi pogled, kojim se obratio vjernicima, bio je usmjeren prema oltaru ljubavi, prema kipu Djevice Marije s djetetom: „Djevica Marija je znak života, ljubavi, vjere, jezika, kulture i nacionalnog ponosa. Pogled na Mariju s djetetom upućuje nas na

put kršćanstva, da svoj život vodimo u kršćanskoj vjeri, njegujemo je i prenosimo na sljedeće naraštaje. Da se ne sramimo hrvatskog jezika u crkvi i školi i čuvamo ga u obitelji, selima i u javnom prostoru.“ U svom obraćanju opominje roditelje, bake i djedove neka ne zaborave da su oni najodgovorniji učitelji jezika za svoju djecu i unuke. Kako otac nadbiskup Živković dalje kaže: „Marija s djetetom sve nas štiti i poziva: Branite život i kršćanske vrijednosti, branite hrvatski jezik i kulturu!“

Drugi pogled je nadbiskup Živković uputio na glavni oltar, gdje Marija stoji pod križem.

Marija pod križem znak je da je naša svakodnevnica muka, često i bolest, neuspjeh, padovi.

Nažalost, često i neuspjeh u osobnom, crkvenom ili društvenom životu. Ali bez muke nema uskrsnuća! A koje su naše najveće muke? Nadbiskup Živković smatra da je to asimilacija i mržnja! I zato je Celjansko hodočašće zajedničko okupljanje Gradišćanskih Hrvata. Sada kada Gradišćanski Hrvati žive u Europskoj uniji u Slovačkoj, Austriji ili Mađarskoj, još su više povezani međusobno i s Hrvatima u svojoj staroj domovini. Samo zajedno mogu pomoći jedni drugima i sačuvati svoju vjeru.

Misu je glazbeno pratio zbor „Pax et Bonum“ u kom je uključen i ansambl „Rosica“

Zbor „Pax et Bonum“ pod vodstvom dirigenta Ive Šeparovića

Treći pogled pada na stup u središtu hodočasničke bazilike. Na njemu nam Marija poručuje: „Čini što ti Gospodin zapovijeda!“ Pogled na Mariju na stupu važan je u današnjem užurbanom vremenu. Ne zaboravimo ciljeve našeg hodočašća i činjenicu da neprestano dolazimo Mariji, kao njezina djeca. Samo s njom smo sigurni.

Svečanu sv. misu je u nedjelju, 27. kolovoza 2023. u 10.00 sati u Mariazelli prenosila i HRT1 televizija. Glavni celebrant bio je nadbiskup mons. Egidije Živković, uz

njega su misu slavili i varaždinski biskup Bože Radoš i superior Dr. Michael Staberl, upravitelj župe Mariazell.

U svom obraćanju tijekom svete mise nadbiskup Živković zahvalio je svima koji su do sada pridonijeli tome da se gradišćanski hodočasnici svake godine okupljaju u Mariazelli, a posebno je spomenuo biskupa Štefana Lászlóa. Biskup László začetnik je ideje o putujućoj Mariji po gradišćanskim selima.

Misu je glazbeno popratio zbor „Pax et Bonum“ pod vodstvom di-

rigenta Ive Šeparovića. Veliku čast dobili su i članovi naše „Rosice“: E. Gregorová, S. Horváthová i O. Gregor koji su pjevali psalme pred ambonom.

Sudjelovanje na jubilarnom 100. hrvatskom hodočašću bilo je veliko i duboko iskustvo za sve članove zbora „Pax et Bonum“, a posebno za ansambl „Rosice“. Dugo smo na povratku raspravljali o najljepšim trenucima vikenda.

Radujemo se još ovakvim lijepim i dubokim ljudskim susretima!

O. GREGOR – voditelj Rosice

HRVATSKI FOKLORNI VEČER U HRVATSKOM GROBU

Na početku kratak poklon u grobu Ferdiša Takáča

Petak 14. srpnja 2023 se je bio u Hrvatskom Grobu držao Hrvatski folklorni večer na kom su nastupala folklorna društva iz Hrvatske, ka su bila na gostovanju u Slovačkoj u okviru 11. Festivala Dobrodošli u Požunu/ Bratislavi.

Petak navečer je domaće Hrvatsko kulturno društvo Hrvatski Grob organiziralo ovu lipu i šaroliku smotru hrvatskoga folkloru i kulture za sve, ki su bili došli na ov večer. Sasvim razumljivo je bilo, da se je ovom priredbom samo javno pokazala jur desetljeća duga suradnja domaćega folklornoga društva „Chorvatanka“ s Maticom Slovačkom Lipovljani (HR) i sa folklornimi društvima u ovom hrvatskom selu i okolici. Svi su bili od početka uvjereni, da ćedu ovim susretom opet pojačati svoje jur dugoljetne prijateljske društvene i međusobne veze. Tako je bilo jur od samoga početka sasvim razumljivo, da ćedu svi nazočni doživiti jednu vrlo i lipu priredbu u srdačnoj atmosferi s prezentacijom hrvatske kulture, hrvatskoga folkloru i hrvatske narodne pjesme. Sve nazočne su bili na početku pozdravili: Josip Krajči – predsjednik Matice Slovačke Lipovljani, Radoslav Janković – predsjednik HKS u Slovačkoj i Veronika Skutkova – predsjednica HKD Hrvatski Grob. Svi su istaknuli izvanredno dobru i dugotrajnu suranju hrvatskih folklornih društava i hrvatskih kulturnih društava i udrugov iz Slovačke i Kud-ov i kulturnih udrugov iz sela Lipovljani (HR) i grada Kutine (HR).

Na kulturnom programu ovoga večera su se bila predstavila društva: KUD „Lipa“ iz sela Lipovljani (HR) i KUD „Moslavina“ iz grada Kutina (HR). U nekoliko koreografija uz pratnju tamburašov su nazočnim pokazali plese i pjesme iz Moslavine u njihovi poznati narodni nošnja. Po programu je slijedilo druženje članov nastupajućih grupov s domaćima. Priredba je bila cijela održana u prijateljskoj i međusobno ugodnoj atmosferi i triba na kraju zahvaliti u gladvom organizatoru, i to Hrvatskomu kulturnomu društvu u Hrvatskom Grobu, ki je ovu hrvatsku priredbu ogranizirao prez bilo kako-voga državnoga financijskoga podupiranja.

Priredba je pokazala, da čuda puti se more i manja hrvatska priredba organizirati i na van izgledati kao velika, i da nije svenek triba kakav poseban kompliciran projekt. Na završetak je triba zahvaliti svim članom HKD Hrvatski Grob, ki i na ovakov način javno prezentiraju hrvatsku kulturu i hrvatski jezik, i tako pomažeju njegovomu opstanku i u njihovom selu Hrvatski Grob.

RADOSLAV JANKOVIĆ

KUD Lipa iz Lipovljani, HR

KUD Moslavina iz Kutine uz pratnju tamburašov, HR

Zajedničko pjevanje

LJETNA ŠKOLA HRVATSKOG FOLKLORA

U hrvatskom gradu Zadru od 4. 8. 2023. do 13. 8. 2023., održana je Ljetna škola hrvatskog folklora koju svake godine organizira Matica Republike Hrvatske. I ove je godine na ovoj priredbi sudjelovao reprezentativni ansambl hrvatskog folklora iz Slovačke i to dječji folklorni ansambl Grbarčieta iz Devinskog Novog Sela.

Ove je godine na ljetnoj školi sudjelovalo oko 48 plesaća i 23 tamburaša. Pristalice i obožavatelji hrvatske kulture došli su iz raznih zemalja, iz Njemačke, Švicarske, Austrije, Mađarske, Srbije, Bosne i Hercegovine, Slovačke, ali također iz daleke Argentine i, naravno, iz raznih krajeva same Hrvatske. Paradoksalno, domaćini su bili zastupljeni u puno manjem broju nego stranci.

Program je obuhvaćao pjesme, plesove i glazbu hrvatskoga panonskog područja, konkretnije Turopolja, Vojvodine, Hrvata u Mađarskoj, Bosanske Posavine, Zapadne Slavonije, Posavine, Bilogore, Sjeverne i Južne Moslavine, Baranje, Valpovštine, Đakovštine, Zapadnog Srijema, Brodskog Posavlja, Novogradiškog kraja i Požeške kotline, Županjskog i Vinkovačkog kraja, te Slatinskog, Donjeg miholjačkog, Orahovičkog i Našičkog kraja.

Dio programa bila su i raznovrsna predavanja. O kinetografiji je govorio Goran Knežević, o osnovama notnog zapisa je seminarce educirala Kristina Benko Markovica i nošnju karakterističnu za panonske krajeve je prisutnima predstavila Katarina Horvatović. Plesnu sekciju vodio je diplomat, etnolog, politolog

i sam voditelj ove škole prof. Andrija Ivančan. Voditelj tamburaške sekcije bio je Tibor Bün i gost je bio maestro Siniša Leopold. Vjekoslav Martinić je bio voditelj sekcije tradicijskih glazbala. Predavači-plesači su bili: Slavica Moslavac, Vedran Vidović, Andrija Ivančan, Ivan i Ana Zlatunić, Katica Tomac i Márk Jeránt.

Vrhunac Ljetne škole hrvatskog folklora bio je koncert svih sudionika koji se održao 13. 8. 2023. u 20:00 sati u prostorima terase ispred HI Hostela u Zadru.

Kao još uvijek aktivne članice Dječjeg folklornog ansambla Grbarčieta iz Devinskog Novog Sela, jako smo zahvalne na prilici predstavljati manjinu Hrvata koja živi u Slovačkoj te na mogućnosti sudjelovati na ovakvom međunarodnom seminaru koji nas je obogatio novim spoznajama o hrvatskoj kulturi, iskustvima i prijateljstvima.

Iskrene zahvale posebno upućujemo Hrvatskom kulturnom savezu u Slovačkoj, Matici Republike Hrvatske i naravno voditeljici ansambla Grbarčieta, Nikoleti Griezlovoj – Krajčírovoj.

NIKOLETA GRIEZLOVÁ, SAŠA a ELIŠKA BIČKOŠOVÉ

ŽENSKA KLAPA ROŽICA PJEVALA JE U ZÁHORSKOJ BYSTRICI

U nedjelju, 17. 9. 2023. godine, u gradskoj četvrti Záhorská Bystrica održao se već 5. festival Záhorský festival. Festival je tradicionalna godišnja smotra pjevanja, glazbe i plesa, na koju organizatori pozivaju razne ansamble i soliste.

Klapa ROŽICA iz Devinskog Novog Sela

Ovogodišnji program otvorio je domaći zbor „Bystričan“ pod vodstvom g. Štefana Martinkovića. Otpevao je nekoliko zbornih obrada narodnih pjesama koje je glazbeno popratila narodna glazba „Ludovka“. Publici se najviše svidio prekrasan aranžman pjesme Kukučka [Kukavica]. Nakon nastupa domaćeg ansambla, na pozornicu je stupila muška pjevačka skupina „Rodokmeň“. Ovu ekipu dobrih prijatelja čine bivši pjevači Lúčnice, Slovačke filharmonije i Pjevačkog zbora grada Bratislave. Na harmonici ih je pratio Viliam Laurinc. Dečki se nisu dali osramotiti, a njihovo se glasno pjevanje orilo dvoranom. Sjajne su bile pogotovo pjesme istočnih slovačkih krajeva.

Ove godine se u Záhorskoj Bystrici prvi put predstavila naša novoselska ženska klapa „ROŽICA“. Članica klape Evička Gregorová je tom prilikom rekla: „Donijeli smo djelić zajedničke hrvatske povijesti i kulture našim susjedima u Bystricu.“ Prисutni su njihov nastup nagradili dugotrajnim pljeskom. „ROŽICA“ je bila kao biser među ostalim ansamblima, jer je pjevala hrvatske klapske pjesme koje danas malo tko zna, ali ih je otpjevala na visokoj profesionalnoj razini.

Još jedno veliko obogaćenje festivala bio je nastup primaša cimbal glazbe „VONICA“ iz Brumova, g. Jána Zaviačića. Na svoj nastup pozvao je mladog člana svog benda i nekoliko članica „Ludovke“. Demonstracije pravog moravskog folkloru nikoga nisu ostavile hladnim. A i Janko Zaviačić je dobio ovacije.

Svoje umijeće je pokazala i muška pjevačka skupina iz mjesta Kozmálovce „Veseli chlapci“ te „Záhorské Trio“. I ove su se godine u Záhorskoj Bystrici predstavila poznata imena. Nekadašnji solist Slovačkog narodnog kazališta, izvršni baritonist Martin Babjak svojim je nastupom oduševio punu dvoranu mjesnog Doma kulture. Pokazao je da nije samo izvanredan operni pjevač, već i da zna bravurozno otpjevati narodne pjesme. U njegovom nastupu čuli smo nekoliko pastirskih pjesama, narodne pjesme iz okolice Banske Bystrice, a na kraju je pokazao i svoje umijeće sviranja fujare.

Kao što je u svom uvodnom govoru rekao načelnik gradske četvrti Záhorská Bystrica Ing. Jozef Krúpa: „Umjetnost spaja sve dobne kategorije i sve regije. Stoga iznimno cijenim rad organizatora i suradnika festivala, jer vrijedi odreći se malo svoje udobnosti i privatnosti za dobru svrhu.“

U tom je duhu protekao cijeli festival čiji je kraj pripao zajedničkom pjevanju svih izvođača prekrasne zagorske pjesme: *Záhori, Záhori.*

Još su dugo nakon završetka hodnicima Doma kulture odzvanjali tonovi poznatih i manje poznatih narodnih pjesama, a prijateljski odnosi među ljudima su jačali. Divljenje i zahvalu organizatorima festivala na pozivu izrazile su i članice klape „ROŽICA“ sa svojim voditeljem

OTOM GREGOROM

V. HRVATSKE SVJETSKE IGRE 2023. U ZAGREBU

Od 21. srpnja do 29. srpnja 2023. se u glavnom gradu Hrvatske – Zagrebu, održale Hrvatske svjetske igre – amatersko športsko natjecanje na kojem su sudjelovali Hrvati i njihovi potomci iz cijeloga svijeta, predstavljajući državu u kojoj žive. Projekt neslužbeno nosi ime „Crolimpijada“ i može se opisati kao „Olimpijske igre s hrvatskim predznakom“. Cilj Igaru je kroz sportska i kulturna druženja povezati mlade Hrvatice i Hrvate i dati poticaj za njegovanje hrvatskog identiteta, povratak u domovinu i buduća gospodarska ulaganja u Republiku Hrvatsku.

Organizator Igaru je Hrvatski svjetski kongres (HSK) – krovna udruga hrvatskih iseljenika diljem svijeta, koja kao međunarodna, neprofitna, nevladina i nestranačka organizacija povezuje Hrvate i Hrvatice, hrvatske udruge i ustanove izvan Domovine i tako stvara bolje uvjete za interese hrvatske domovine i Hrvata, koji žive izvan Domovine.

Slovačke Hrvate smo predstavili kroz sljedeće sportove: stolni tenis, bočanje, tenis, plivanje, i maraton. Naši izaslani sportaši su dobili najviše medalja u stolnom tenisu.

Single muševi: treće mjesto – brončana medalja Branislav Molnar

Single žene:

- drugo mjesto – srebrna medalja Alžbeta Streharski
- treće mjesto – brončana medalja Simona Ozogany, Lucia Koritsanska.
- Double muševi: drugo mjesto – srebrna medalja Branislav Molnar a Milan Turinic
- treće mjesto – brončana medalja Dominik Koritsansky a Daniel Koritsansky.

U plivanju je dobila brončanu medalju Paulinka Galović.

Nije bila namjera pobijediti u svim kategorijama, ali biti prisutni, takmičiti se, družiti se. Želim istaknuti želju da na sljedećim HSI (Hrvatskim svjetskim igrama) ćemo se okupiti još u većem broju.

Zajedno... jer jedno je srce, jedna je Hrvatska!

MVDr. ANNA GALOVIĆ junior

450. OBLJETNICA NASTANKA KAŠTELA U DEVINSKOM NOVOM SELU

Ruševine nekadašnjeg Bajovog kaštela

Završilo je ovogodišnje iznimno vruće ljeto i mi se vraćamo našim redovnim Hrvatskim četvrtcima u Devinskom Novom Selu. U prvom polugodištu teme tih susreta bile su određene kronologijom, okruglom obljetnicom nastanka i za općinu, odnosno gradsku četvrt, značajnog događaja koji je promijenio ponajviše njezin intravilan. Čekaju nas teme o kojima do sada nismo razgovarali. Jedna od njih će biti

450. obljetnica nastanka kaštela u Devinskom Novom Selu

Danas su od nekadašnjeg kaštela ostali ne samo privatni podrumi, već i naziv ulice Na kaštieli. Godine 1573. tadašnji je vlastelin posjeda Devin, palatin Kraljevine Ugarske Štefan Batori, izdao povelju u kojoj ističe zasluge gospodara na svom posjedu, Michala Baja, i poklanja mu selo Dubravku, pustaru zvanu "Slovačka pustara" i omogućuje da u Devinskom Novom Selu izgradi kaštel, uz koji mu daje 12 siromašnih obitelji kao sluge. Štefan Batori, kao palatin, nije imao puno vremena brinuti o posjedu koji je 1527. godine dobio od grofova iz Svetog Jura. Posve ga je povjerio kaštelanu Baju. U to je vrijeme na prostoru oko tvrđave postupno izgrađeno nekoliko kamenih građevina, kaštelan je dao iskopati

bunar, a cijeli prostor je ogradio kamenim zidom s troja vrata. Kamen je našao na sjevernom brežuljku na kojem je stajala utvrda i tako je nastala današnja vizura tvrđave Devín sa sjevera. Oko zidova tvrđave je sagradio vodeni prokop, povećavajući na taj način njihovu sigurnost.

Štefan Batori je svoju darovnicu dostavio na upis i potvrdu skupštini plemstva Bratislavske županije (županijskoj kongregaciji). Kongregacija je odbila odobriti donaciju, jer kaštelan Baj nije bio plemić pa stoga nije smio posjedovati selo, niti imati podanike i živjeti u kaštelu u kojem ima sluge. Prošlo je 11 godina i u darovnici vladara Rudolfa II. nabrajaju se zasluge Michala Baja iskazane kralju. Uzdiže njega i njegove potomke u plemićki stalež i na zahtjev Mikulaša Batorija, Štefanova sina, daje mu sve što mu je darovao njegov pokojni otac.

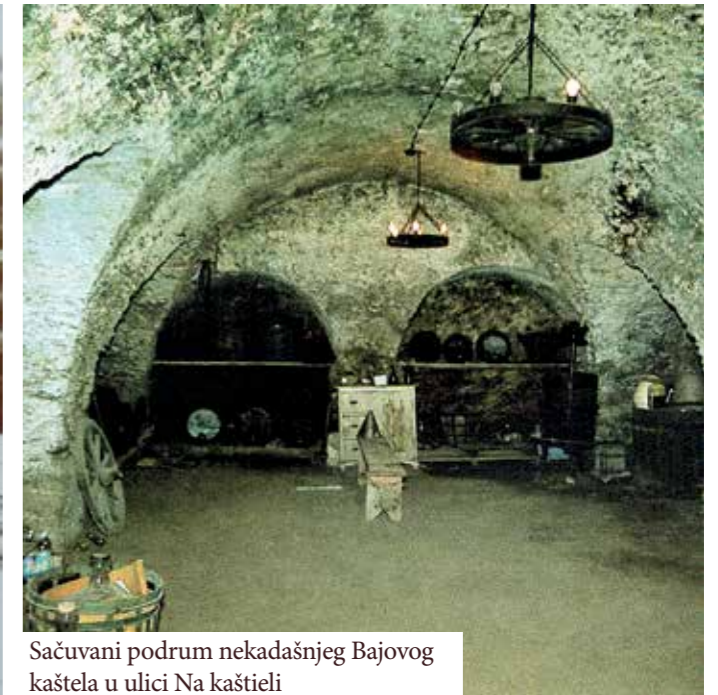
Michal Baj imao je kćer Zuzanu, s kojom se nakon smrti posljednjih muških potomaka obitelji Batori oženio hrvatski plemić Jan Keglevič. Nastanio se u tvrđavi koja je po zakonu trebala pripadati vladaru. Ubirao je vlastelinske poreze i davanja, crkvenu desetinu i samovoljno je povećavao terete podanicima posjeda. Njegovo iznuđivanje kulminiralo je 1616. godine pobunom podanika koju je ugušila kraljevska vojska. Pobunjenici su bili zatvoreni u podrumu Bajevog kaštela u Devinskom Novom Selu.

Početak dvadesetih godina prošlog stoljeća općina Devinsko Novo Selo kupila je od obitelji Palfi kameni bastion Bajevog kaštela i u njemu je uredila stanove za siromašne Novoselce.

JOZEF KLAČKA

Bastion na kaštelu, polovica 20. stoljeća

Sačuvani podrum nekadašnjeg Bajovog kaštela u ulici Na kaštieli

Sadašnji izgled ulice Na kaštieli

NEŠTO O NAŠOJ PRIRODI MRAVINJAKI U ČUNOVU

U jednom dijelu čunovskoga kotara je mnogo nevjerovatno velikih mravinjakov. Neki su oko jedan metar visoki (to ča vidimo, nad terenom) kot se to vidi na priloženi slika. U stručnoj literaturi pišu da su to šumski (lozni) mravi (Formica rufa) ki su od 0,5 mm do 10 mm veliki. Načinjaju si velika gnjazda – mravinjake i većina mravinjaka se nalazi pod zemljom, tako do 2 – 3 metarova dibine. Mravi imaju dug život, kraljica živi do 20 ljet i većinom u najdubljem mjestu gnjazda. Onda nese jajca ka kad uzrejavu je djelačice nosu u više kate mravinjaka, jer potribuju više topline. Čudaput ide o više kolonijov u jednom velikom gnjazdu.

Mravinjake u ovom dijelu Čunova slijedim već nekoliko ljet i moram reć, da me stalno fasciniraju. Mravov, ili kot mi velimo, mrahuncev je bilo kod nas stalno dost. Na jednu stranu su to jako neugodni gosti, kad imaju svoje gnjazdo u vrtu ili u blizini kuće. Često je najdemo u stanu kad si najdu mjesto skroz ko se znaju poškuljit. Onda znaju načinjit dosta škode, jednostavno je to za ljude jako neugodan gost. U prirodi i u vrtu si mravi hranu vuši ke produciraju ekskrement – slat-

ku tekućinu ku mravi rado žeru, vuši opet cicaju biljku tako jako, da se čudaput osuši. Gdo ne pozna črišnju, ka cijela lipi, lišće i sad, ili slive isto tako. Vuši opet napadaju povrće početo paprikom do kolerabija i voćnake ili ukrasne biljke. Ali priroda sigurno znade čemu mravi, mrahunci koristu. Znaju to i šumski stručnjaki, ki mrave naseljavaju u šumu, da bi lovili škodljive kukce. Mravi se takaj hranu crklimi i živimi kukci i gusinjkami ke često napadaju.

U ovom članku bih htio samo pokazat, da je ovako velik broj mravinjakov sigurno jako zanimljiva stvar. Uz jednu cirka 50 – 100 metarova dužičku stazu u lozi sam nabrojio više od 10 velikih mravinjakov. Od toga nekoliko jako velikih. Po ovoj stazi si često skratimo put k Dunaju, ali joj onomu, ki postane, taj nima mira kad mrahunci jako grizu. Naš pas bi sigurno znao o tom čuda povidat, kad bi znao govorit. Kot dojdemo na onu stazu skače ko kozle.

Sad slijedi priča od lanjskoga ljeta. Kod Tijelove je u Čunovu bila navada, da se put uz koga ide prošecija k pojedinim oltarom nakiti svibovimi grančicami i to

skroz cijelo selo, od gornjega do doljnega kraja i nazad. Otkada smo već dijelom grada Bratislave se više toga ne koristimo. Ali oltare i kratku cesticu k oltaru još stalno kitimo na stari način, svibovimi grančicami. Ja sam bio taj dan na poslu i prosio sam staroga prijatelja Hanzija Kaušića, da neka mi pomore tako 2 – 3 ure pred prošeciom, da grančice budu sviježe a ne uvenute. I tako je došlo, da je mili Hanzi uzeo inicijativu u svoje ruke. Mislio sam, da će zapreć konje, ali on je rekao, da to se mu ne isplati, kad mjesto je ipak blizu sela. Ja sam mu pravo da vjerovao, kad drugoga ki se tako dobro puti u selu nije. Onda smo zeli ručnu prikolicu

i došli na mjesto, upravo na mjesto kade su već spomenuti mravinjaki. Ja sam imao kratke hlače i Hanzi se je stalno osmihavao kot sam ja skakao, tako mu je dobro bilo. Ja sam skakao i koliko je moguće bilo se branio, ali ništ nije pomoglo i mrahunci su grizli kot kad nikoga drugoga nebi bilo. Hanzi se je smijuckao i moje zdivljanje je samo komentirao „neka toliko skucat, kako si znaš ljeti u lozu kratke hlače oblič, tako ti treba“. I s tim sam bio gotov, ali moram reć, da je imao istinu.

JIVE MAÁSZ

VIJESTI IZ HRVATSKE

Stjepan Tomislav Poglajen – tko je hrvatski isusovac i kako je stvarao „podzemnu Crkvu“ u Slovačkoj

Tko je bio Stjepan Poglajen, čime se bavio i po čemu je postao poznat? Potječe iz učiteljske obitelji u kojoj se rodio 1906. u Podgoraču kod Našica, a nakon osnovne i srednje škole ulazi 1922. u Družbu Isusovu. Nakon obavljenog novicijata u Ljubljani i završetka gimnazije u Travniku studira filozofiju u Valseprès-de-Puy u Francuskoj. Poslije studija filozofije od 1928. djeluje u isusovačkoj gimnaziji u Travniku kao odgajatelj i profesor, a od 1931. radi u uredništvu časopisa „Život“ u Zagrebu kao pomoćnik urednika. Već se tih godina javlja člancima u časopisima. U razdoblju 1932.–1936. studira teologiju na poznatom

filozofije na Jordanovcu. Tada dolazi na glas osobito svojim uvodnicima u „Životu“ u kojima kritizira nacizam i uopće totalitarne sustave kao opasne i pogibeljne za slobodu čovjeka i kršćanski nazor. Uz to je nekoliko mjeseci profesor sociologije i teologije na bogosloviji u Sarajevu, a u ljeto 1941. odlazi u Split jer je postajala opasnost da ga u Zagrebu uhiti Gestapo zbog njegovih protunacističkih članaka u „Životu“. U Splitu nastavlja djelovati s mladeži u okviru katoličkih organizacija, a pojedinim skupinama potajno drži predavanja iz filozofije i drugih disciplina. Sam kasnije svjedoči da je na

katoličkom sveučilištu Leuven u Belgiji. U to vrijeme, kao i prije za studija filozofije, pobliže upoznaje intelektualni krug francuskih katoličkih filozofa, mislilaca, književnika i vjersko-kulturnih djelatnika. Vrativši se u domovinu Poglajen od 1937. do 1941. djeluje u isusovačkoj rezidenciji u Palmotićevoj ulici u Zagrebu. Urednik je časopisa „Život“, sudjeluje u organizaciji Katoličke akcije za mladež i radnike, upravitelj je Marijinih kongregacija i profesor sociologije na isusovačkom studiju

poticaj mladih ljudi organizirao intelektualni pokret otpora ili tajno „katoličko sveučilište“. Budući da je u propovijedima naglašavao potrebu nacionalnog i vjerskog pomirenja te otpor protiv totalitarnih režima, splitski prefekt protjerao ga je iz grada početkom 1943.

Nekoliko mjeseci potajno boravi u Zagrebu, a u lipnju iste godine sporazumno izlazi iz Isusovačkog reda, uz pomoć slovačkog ambasadora dobiva putovnicu na majčino prezime Kolaković i s označenim zanimanjem „liječnik“ putuje u Slovačku. U toj zemlji, najprije kao pripadnik slovačkog pokreta otpora, a kasnije u redovima ruske Crvene armije, organizira i vodi podzemno kršćanstvo, potajne zajednice odraslih i mladih, koje su funkcionirale u tajnosti i međusobno povezane, kao nevidljiva „podzemna Crkva“. Tu Crkvu nazvao je „Obitelj“. Temeljna stanica bile su joj skupine od pet-šest ljudi, laika ili svećenika. Sastajali bi se i proučavali Bibliju i molili se, a svatko bi od njih imao posebnu dužnost u apostolatu, povezanu s pozivima koje je obavljao u svom životu. Sve je to radio uz suglasnost slovačkih biskupa. Prve kontakte koje je napravio bili su sa studentima, a djelovao je po cijeloj Slovačkoj, te dijelovima Češke i Mađarske.

Kako su puno puta kasnije istaknuli slovački crkveni velikodostojnici i svećenici, rad Poglajena (Kolakovića), koji je među članovima „Obitelji“ bio poznat pod tajnim imenom „Vlado“, os-